

SETMANARI IL·L·STRAT DE LITERATURA NOVAS Y ANUNCIJS
Número Extraordinari

15 CENTIMS

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
 En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
 Fora ciutat. » 2 »
 Los subscriptors del interior reben
 las obras del folletí encuader-
 nadas.

SURT LOS DISSAPTES

Director: D. JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ: Y ADMINISTRACIÓ:
 Carrer de las Cabras, 13, según.
 Buss' a la escala

15 CÉNTIMS

PREUS DE CADA NUMERO:

Número corrent. . . . 10 cts.
 » extraordinari. . . 15 »
 Los números atrassats son al ma-
 teix preu y sense folletí.

JOAN EUGENI HARTZEMBUSCH

En Madrid nasqué 'l any 1806 y morí en 2 Agost de 1880. tenia 30 anys ja, quan comensá á ser conegut y aplaudit ab lo célebre drama *Los amantes de Teruel*. Després de distins càrrechs importants fou nomenat jefe de la Biblioteca nacional de Madrid en 1862. Sabia casi de memoria escena per escena y vers per vers, las mides llores comedias dels grans dramàtics espanyols, y pochs lo superavan en lo coneixement del teatro inglés, del francés y del alemany, sa versificació era escelent y fácil son diálech Sas millors obras son *D.ª Mencia*; *Don Alfonso el Casto*; *La Jura en Santa Gadea*; *Un si y un no*; *La Redoma encantada* y *Los polvos de la madre Ce-*

lestina. Pera la Biblioteca de Autores Españoles, colecció-
 ná, anotá é ilustrá ab gran trè all y acert las *Comedias de Ti-so de Molina, Calderon, Alarcon y Lope de Vega*, y escrigué pera 'l *D. Quijote* multitud de notas que acom-
 panyan las edicions, la que s' imprimí en Argamasilla de Alba, en la casa que 's diu fou presó de Cervantes y la reproducció fototípica de la primera edició duta á ter-
 me no fa molts anys, per lo coronel Lope Fabra.

* * *

Mireu: ja la lluna ab magestat s' aixeca
 Com un globo de foch en l' horizó,
 Y los seus raigs, al reflectils las onas
 Faixas de perlas movedissas son,
 Si 'l cel es blau, lo inconmensurable
 Abim del mar supéral en blavor,
 Si en lo primer llubeixen las estrellas
 Sers microscópichs astres del mar son
 Que ab fosforicas llums pampallugantas
 Lo immens poder pregonan del Senyor.
 ¡Oh mar immens! Qui 't veu una vegada,
 Mentres te vida ja olvidart no pot,
 Puig tens, com lo Sahara, bells oasis
 D' illas tan bellas companers de flors.

Ta ets l' ampla via que á los pobles junta
 Ab lligams d' amiat y germanó;
 ¡Malhaja qui del fréstech despotisme
 Camí ne fassa per domar als homs!
 ¡Lo mar es libre! que tan sols servesca
 Per dur la llibertat á tot lo mon,
 Llibertat sens igual la fé procura,
 Ella, còmers y arts no exércits sian,
 Ni la veu rogallosa dels canóns,
 De tots los pobles lo gloriós emblema,
 De totas las nissagas redempció.

JOSEPH CORTILS Y VIETA

PENSAMENTS

D' un ignorant no me 'n burlo may; lo com-
padeixo sempre.

VALENTI CARNÉ

Me plau veurer l' egoista que no trova cap
mare tan carinyosa com la seva, ni cap llen-
gua tan dolça com la nàdiva, ni cap terra tan
hermosa com la que l' ha vist naixer.

SALVADOR BORRUT SOLÉ.

- Una persona vestida tota ab roba de dol es
una esquela funerària de mohiment; lo dol
verdader se porta en lo cor.

ENRICH RIERA MATEU.

En lo camí de la gloria tot son espinas y en-
travanchs; lo que no s' hi trova es cap hostal
pera matar la gana.

RAMON RAMON VIDALÉS.

Per lo que veni n al mon ja 'ns ho diuhen
quan nos batejan, pero en llatí, ó sinó 'ns
entornariam.

LAMBERT ESCALER.

May m' hi ofès de que 'm diguessin burro,
sempre m' hi fet lo càrrech de que tots eram
germans.

JOAN RIBAS PUIGBERT.

Los enamorats ab més ó menos paraulas,
sempre diuhen lo mateix: estimemse eternament

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

L' home fou criat per Deu á imatge y sem-
blansa seva; y Deu es inmens, aixó es, está per
tot, suposant, qu' al igual que 'ls fruits, tindrà
la forma del lloch continent ó siga l' Univers:
luego 'l mon té la forma d' home y viceversa.

MARCELINO BADÍA.

Anar á Madrid y encomanarse la mandra es
tot igual. La prova mes evident es qu' hasta
'l rey dels astres, lo 'so', se lleva mitj hora
més tart qu' aquí á Barcelona.

JAUME ARQUER.

Los mérits qu' enservis perque te 'ls vegin,
ja no son tal cosa. Los verdaders, son los que
's veuhen sens volguer ensenyarlos.

ANTON DE GALCERAN PÍ.

Quan rebis un xasco sense solta, fes veurer
que no t' en sents, privant d' aquest modo que
's disfruti en lo teu dolor.

ABELARDO COMA.

La critica, no castiga per lo passat: sino per
posar remey á lo venider.

C. DE BELLESGUART

Lo teatro es lo verdader emblema de l' art,
puig en ell hi concorren totes las manifesta-
cions d' aquest aplegadas en harmónica y bella
jermanó.

JOSEPH ALEMANY BORRÁS.

Domina més una llágrima que 'l canó d' una
pistola.

A. PALLEJÁ.

L' egoisme es lo recurs dels desheredats de
la fortuna.

JOSEPH PONT Y ESPASA.

En aquest mon val mes viurer d' ilusions
que morir de desengany.

GENERAL GINESTA.

RETORNANT D' ESTIUHEJAR

¿Qué tal, t' hi vas divertir?...
 ¿de tono... us en vareu dá?
 —Noy, una cosa á desdir...
 ¡parlant sempre en castellá!

NOVAS

—Cumplint ab nostre programa de presentar continuas novetats, avuy repartim en folletí, la comedia en un acte, en vers *Per contradicció*, original del jove poeta Joseph Pont y Espasa, estrenada ab molt éxit, fá poch temps en Sant Martí de Provensals, com podrán recordar nostres lectors per la ressenya que 'n publicarem á continuació del estreno. Aquesta obra vá tota completa en lo present número, novetat que tant ha cridat l' atenció á tothom, per la gran baratura que representa nostre sistema de publicació.

Altre important sorpresa hem preparat á nostres lectors pera el próxim número. Será també de quinze céntims y anirá complet en lo folletí lo preciós quadro trágich *La mort de Neron* degut á la ploma del eminent poeta Exm. D. Victor Balaguer.

Las dimensiones de tan important treball no serán destorb pera que la part de periódich, tinga las vuit planas de costúm.

—Diumenge passat, á Badalona, en lo teatro Zorrilla, la companyia catalana baix la direcció del Sr. Capdevila posá en escena lo preciós drama *L' Agulla* y la divertida pessa *Lo marit de la difunta*.

—Las artistas senyora Wermer y senyors Morera, Mestres y Visconti aixis com també lo Mtre. D. Joan Goula (fill) foren molt aplaudits en la representació de l' ópera *Faust* que dimars se doná en lo teatro Novetats.

—Ahí vespre en lo favoregut teatre Granvia degué celebrarse 'l benefici de l' aplaudida triple senyoreta Fernandez.

Per avuy s' anuncia l' estreno de la sarsuela *La india brava* que com ja es sapigut, á Madrid obtingué un éxit desgraciat.

—Próximament, la empresa del teatro Romea, publicará las llistas de la vinent temporada d' ivern.

—Diumenge passat, en lo Foment Martinense, va celebrarse una important vetllada á cárrech dels alumnos de la Escola d' aquella Societat, baix la direcció de don

Bartomeu Sala, autor de la gramática catalana que tanta aceptació té entre 'ls favoreixedors d' aquest periódich.

Lo programa de la vetllada á que ns referim sigué una bella mostra dels avensos dels alumnos á dita Escola. Lo formaren en sa major part composicions catalanas, essent una d' ellas un ingenió diálech original de Joan Ribas Puigvert titulat *L' instrucció y l' obrer*, que obtingué grans aplausos, haventlo desempenyat ab molt acert los nens Joaquim y Joan Ribas.

Tots los demés traballs sigueren molt aplaudits, sortintne tothom molt complascut, fent merescuts elogis de l' acertada direcció á qui te confiada l' instrucció dels alumnos, la important associació Foment Martinense.

—L' obra *Miss Robinson* ateglada al castellá per Joseph M. Granés, estrenada dissapte passat en lo teatro Tivoli, será segurament la de més exit en la present temporada. L' espectacle s' ho val y mereix aquesta distinció. Creyém que alguns dels judicis que d' aquesta obra se feren á continuació del estreno, foren un xich aventurats al calificar que 'l llibre y música reunian escasas condicions. La representació d' aquell dia, com totas las primeras d' obras que l' espectacle hi jugui important paper, sols permeten recullirne una lleujera impressió, deixant apart, qu' entre nosaltres, la preparació d' una obra de tal categoria, va formant una atmósfera tan caldejada per la ilusió, que al arribar al dia de l' estreno, tothom se creu que ha de veurer l' última perfecció escénica, venintne d' aquí, certa desilusió que pot recaurer en perjudici de lo qu' es mereixedor de més distinció, ja que sols se tracta de un obra que, com per exemple lo mateix *Miss Robinson*, al estrenarse á Paris sense més resonancia que la que gastém aquí per posar en escena una comedia en un acte, obtingué l' éxit qu' es mereixia arrivant sas representacions á importantísim número y essent avuy obra de repertori, entre las companyias de opereta francesa.

Hem volgut fer aquestas consideracions, per si atiném en desxifrar lo perque, en moltas obras, que la prensa al ocuparse de sa primera representació n' ha fet desanimat elogi, després, aquellas han arrivat á número molt respectable, perque 'l públich ha acudit á saborejar las bellas, que 'l primer dia, per causas naturals y llargas d' explicar, ningú pogué apreciar.

Es probable qu' en *Miss Robinson* se reproduceixi tot lo que portém dit, ja qu' en comensament opiném que 'l llibre, sense ser cosa del altre mon, reuneix las condicions justas del género á que pertanyent. La música del Mtre. Varney es digne de tal firma abundant en pasatjes agradables de molta novetat, que degut á la mateixa, no s' aprecian bé en una primera audició.

En quant á la part d' espectacle, tothom, desde 'l primer dia, estigué conforme en qu' es preciós, espléndit y riquísim. Soler y Rovirosa ha realisat algunas d' aquellas maravellas á que 'ns té acostumats, en sas decoracions. Més no pot exijirse, tocant á perfecció y bellesa, com per exemple, del modo qu' es fá passar al espectador, de la horripilant escena del incendi d' un barco, al hermosísim panorama de un paisatge d' exuberant vejetació y á tota llum; lo terremoto del final del segon acte y la grandiosa perspectiva de la decoració final de l' obra.

Lo vestuari es aixis mateix riquísim fins en sos més insignificants detalls.

La execució bona y encare més en las successivas representacions, distingintshi las senyoretas Pretel, Rodriguez y Alavedra y los senyors Carbonell, Gamero, Valero, Colomer, Alcántara y Sucases.

Repetim que nostra opinió es qu' hi ha obra per dias y que la empresa veurá sobrada y merescudament recompensat, l' estors que representa 'l posar aquest espectacle en escena.

—Lo conegut actor castellà Donato Gimenez està formant companyia que durant l' ivern actuarà per provincias, baix la seva direcció.

—Diumenge passat á Camprodon se feu una gran ovació al celebrat actor Ricardo Calvo, durant la representació de *Don Alvaro ó la fuerza del sino*.

—A Sans pera la próxima temporada d' ivern que comensará al vinent més d' Octubre, han quedat contractats los aplaudits actors Molgosa y Fages y la celebrada actriu Virginia Per z.

—Al Jardí Espanyol han tornat á reprendre las funcions interrompudas. Sembla que s' ha cambiat lo gènero de funcions, substituintse lo repertori anterior per la sarsuela gran. Opiném, que atenent á las condicions del teatro, lo cambi no es tan acertat, com deu suposar la empresa.

—Pera dissapte, en La Unió Familiar de Hostafranchs, está anunciada una representació del preciós drama *Batalha de reynas*.

En la vinent temporada del teatro Romea, també formarà part de la companyia catalana, l' aplaudida actriu donya Carme Parreño.

Hem sigut favorecuts ab l' envio del exemplar imprés de la celebrada sarsuela *Alt-Oli* original de Juliá Carcassó y música de Francisco Pellicer.

Aixis mateix hem rebut l' exemplar de *La samatruquis*, comedia en un acte, trasplantada á nostra escena per Joseph Asmarats.

A tots remerciém sa fina atenció.

—La nova forma en que s' ha presentat en lo Circo Ecuestre la fantástica serpentina ha obtingut mol éxit

CUL DE SACH

L' Andreu trova á l' Antonet que surt de veurer una representació de l' opera *La Africana*.

—Que tal t' ha agradat?

—Gens, ves si no fa ximble, l' Africana 's moria y ells s' ho miraban cantant!...

CEDAGERÍAS

—... Creguim, senyora Tuyas; aquets homenots son lo que se 'n diu de la pell del dimoni... jo fins me pensó que 'l dimoni ho deu serbio...

—¿De qué?

—D' homenot...

LO SIGLE XIX

Desenganys, enveja pura,
rivalitats, desconsol,
ays de dolor, desventura,
fel portat per l' amargura
de la existencia en lo vol;

Or miserable que cega
y estimba al vici ab son brill,
honra santa que s' entrega
al primer que ab diner prega
(perque es un medi sensill;)

Amor fals y traidoria,
poca constancia, poch fré,
molt orgull...(que no 's tindria
si 'l que 'l té pensés un día
ab lo fi que tot ser té;)

De amstat no n' hi ha brosta,
l' avaricia l' honra abat,
la bona fé vá á la posta
y, de trobá en lo mon, costa,
la preclara dignitat.

Grans embulls, molta ignorancia,
(pochs estudis), gran passió
per la repugnant bagancia,
y per fi, gens de constancia
en sembrar la ilustració.....

¡Per més que dirho fá pena
puig que sens volguer nos cou,
aixis, per desgracia, alena
duhent d' estigme la cadena
lo infelis sigle dinou!

J AYNÉ RABELL.

Soluciones insertadas en lo número anterior

XARADA.—Pa-per.

AVIS

Tots los senyors que vulguin la comedia *Per contradicció* encuadernada, poden passar á verificar lo cambi en nostra administració: Cabras, 13, segon, primera. Entregant lo folletí en bon estat y la cantitat de 10 céntims de pesseta, se 'ls canviarà per altre exemplar encuadernat ab sas corresponents cubertas.

1 as cubertas soltas valen 5 céntims.